

ХУДОЖНІ КОМПОЗИЦІЙНІ ПРИЙОМИ У СУЧАСНІЙ АРХІТЕКТУРІ

Танасейчук М.Ю., студ. гр. ОМ-509

Науковий керівник – Сапунова М.Ю., к. арх., доцент, (кафедра Образотворчого мистецтва, Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Анотація. У статті розглядається роль художніх композиційних прийомів у сучасній архітектурі та їх вплив на формування візуального вигляду та функціональності архітектурних об'єктів. Принципи пропорції, симетрії та балансу аналізуються на прикладах відомих архітектурних споруд, демонструючи їх вплив на сприйняття навколишнього простору.

Актуальність. Сучасна архітектура ставить собі завдання поєднання естетичної привабливості і функціональності. У цьому контексті розуміння та застосування художніх принципів у композиції відіграє ключову роль у створенні унікальних та стійких архітектурних форм. Актуальність теми наголошується на необхідності пошуку нових підходів до дизайну та архітектури, здатних задовольнити сучасні потреби та очікування суспільства.

Роль художніх принципів в адаптації людини до нових міських просторів та архітектури дуже велика. Активне впровадження інноваційних технологій та нових матеріалів у сучасне будівництво, вплив креативних концепцій урбаністики, виникнення нових типів будівель, споруд, монументальних і декоративних композицій симбіозного характеру (поєднання функцій, різночасних фрагментів, архітектури та ландшафту) ускладнює мову архітектурних форм, породжує нову образність, різко змінюючи звичну картину міста сьогодення. Один із основних принципів інтеграції художніх принципів в архітектурі – це створення гармонії між формою та функцією. Наприклад, балансування мас та об'ємів будівлі сприяє її візуальній стійкості та гармонії. Пропорції, симетрія та баланс відіграють ключову роль у визначенні привабливості та величі будівлі. Художні принципи пропорції, симетрії та балансу є фундаментальною базою краси та гармонії архітектури з давніх часів і до сьогодення [1].

Пропорції визначають відносини розмірів та форм елементів будівлі між собою та в контексті навколишнього середовища. Цей принцип може бути застосований як до окремих деталей будівлі, так і для її загальної композиції. Пропорції залежать від стилю та концепції будівлі. Наприклад, архітектура класичного стилю має свої унікальні пропорційні відносини, які надають будівлі певного статусу та величі. У сучасній архітектурі пропорції можуть бути більш вільними та експериментальними, залежно від завдання та стилю нової архітектури. Приклад успішної реалізації принципу пропорції в сучасності – будівля «Бурдж Халіфа» в Дубаї (рис. 1).



Рис. 1. Будівля «Бурдж Халіфа» в Дубаї

Цей хмарочос, що є найвищим будинком у світі, вражає не лише своєю висотою, а й пропорціями своєї структури. За рахунок вдалого співвідношення висоти та ширини, «Бурдж Халіфа» виглядає елегантно та велично, незважаючи на свої величезні розміри [2].

Симетрія в архітектурі може виявлятися на різних рівнях. На рівні фасаду будівлі симетрія може бути помітна у дзеркальному відображенні елементів навколо вертикальної осі. Наприклад, будівлі у стилі класицизму часто мають сувору симетрію у фасадах, де центральний елемент є віссю симетрії, навколо якої симетрично розташовуються вікна, колони та інші деталі. Симетрія може бути внутрішньою, коли внутрішні приміщення будівлі організовані з урахуванням симетричних композицій і планувань. Це може створити відчуття затишності, рівноваги та порядку у просторі.

Прикладом успішної реалізації принципу симетрії у сучасній архітектурі можна привести будівлю станції вокзалу Ліон-Сатолас у Франції архітектора Сантьяго Калатрава та храм Лотосу в Нью-Делі, архітектора Фариборза Сабхи, де симетрія вертикальної вісі доповнюється відображенням за горизонталлю завдяки відображенню об'єму будівлі у воді басейну, збудованого спеціально для досягнення такого ефекту. В обох прикладах симетрія відіграє важливу роль не тільки у створенні архітектурної форми, а й у формуванні візуальної привабливості та враження про будівлю взагалі (рис. 2, 3).



Рис. 2. Вокзал Ліон-Сатолас, арх. Сантьяго Калатрава

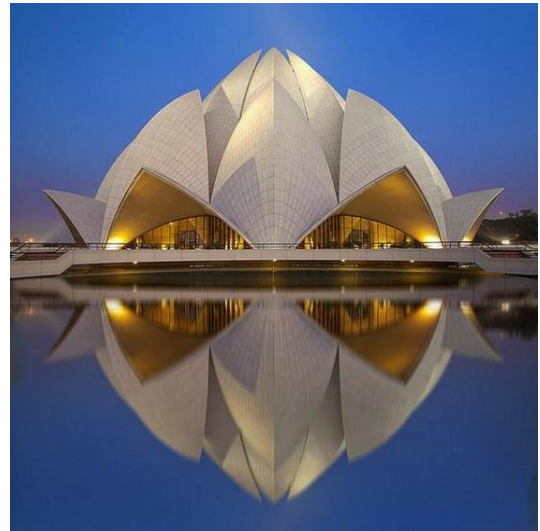


Рис. 3. Храм лотосу Нью-Делі, арх. Фариборз Сабха

Але ж, для сучасної архітектури, яка для втілення образу може застосовувати різні композиційні прийоми, все ж важливішим принципом є баланс. Принцип балансу у сучасній архітектурі відіграє ключову роль у створенні візуальної гармонії та стійкості будівель. Баланс означає рівновагу між різними елементами архітектурної композиції, об'ємами, формами, масами. Цей принцип може виявлятися як симетрично, і асиметрично залежно від стилю і концепції проектування.

Як принцип застосування балансу в композиції різних форм та мас можна навести будівлю Музею історії та мистецтва в Більбао (Guggenheim Museum Bilbao) в Іспанії, розроблена архітектором Френком Гері (рис. 4).

Хоча її фасад не має суворої геометричної симетрії, ця будівля створює враження стійкості та гармонії завдяки своїм органічним формам та балансу. Це приклад вдалого застосування асиметричного балансу, який створюється за рахунок неоднорідного, але гармонійного розподілу мас та об'ємів [3].

Прикладом успішної реалізації принципу балансу у сучасній архітектурі можна вважати також будівлю Лувру в Абу-Дабі архітектора Жана Нувеля. Її зовнішній вигляд відрізняється асиметричною композицією, але завдяки вмілому композиційному комбінуванню форм,

об'ємів та матеріалів, будівля створює враження гармонії та врівноваженості (рис. 5).



Рис. 4. Музей історії та мистецтва в Більбао, Іспанія, арх. Френк Гері



Рис. 5. Лувр в Абу-Дабі, арх. Жан Нувель

В обох прикладах баланс відіграє важливу роль у створенні візуальної привабливості та сприйняття будівлі як цілісної та стійкої конструкції.

Висновки. Застосування основних художніх прийомів в архітектурній композиції, а саме: пропорцій, симетрії та балансу, залишається найважливішим принципом як в побудові історичної архітектури, так і в у сучасній архітектурі, визначаючи візуальний вплив та функціональність архітектурних об'єктів. Пропорції, симетрія та баланс є фундаментальними художніми принципами, які використовуються архітекторами для створення унікальних та вражаючих архітектурних форм в сучасному світі.

Література:

1. Коротун І. В. Основи гармонізації архітектурного середовища // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Архітектура. 2014. № 793. с. 19-26.
2. Семироз Н. Г. Формування гармонійного архітектурного середовища гелікорту, що підпорядковується блакитній лінії // Архітектурний вісник КНУБА. – К.: КНУБА, 2020. – Вип. 20-21. с. 370-376.
- 3 The Architecture Book - New York: Dorling Kindersley, 2023. - 336 p.